

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

- stämmer praktikers förväntningar överens med utfallet?

Joakim Karlsson Ejwertz 19921002-2779

Ida Petersson 19940713-7349

Magisteruppsats i redovisning

Vårterminen 2018

Handledare: Marita Blomkvist och Jan Marton

Författarnas tack

Vi vill tacka våra handledare Marita Blomkvist och Jan Marton för deras värdefulla tips som varit till stor hjälp i denna uppsatsprocess. Vi vill också tacka våra seminarieopponenter och andra som läst uppsatsen och gett feedback.

Abstract

Authors: Joakim Karlsson Ejwertz and Ida Petersson

Supervisors: Marita Blomkvist and Jan Marton

Title: IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers - Do the Expectations from Practitioners Regarding Industries Match the Outcome?

Background and problem: Revenue accounting has been the cause of many problems in the past, and previous revenue accounting standards have been considered inadequate for a long time. The new standard that the IASB and the FASB issued jointly is called *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*, and is expected to improve for example comparability between accounting entities. Changing revenue accounting standard also means that the reported revenues change, about which the Big 4 have made disclosures. These effects are expected to vary between industries. This thesis aimed to find out if these expectations coincide with the outcome.

Purpose: The purpose of this thesis is to examine how the expectations that practitioners had on the effects of revenue recognition in different industries given the change in revenue recognition standard, relate to the reported revenue in Swedish companies.

Research questions: How big are the changes in reported revenue in different industries? What explanations to the changes can be found in the disclosures that practitioners make about industries?

Method: First, an investigation was carried out about what industries the Big 4 companies thought would be the most impacted by the new standard. Companies were classified into different industries from which a regression was made. The regression had revenue as the dependent variable and industry and the control variables leverage, total assets and auditor as independent variables. After the regression was carried out, possible explanations were sought in order to explain why some industries were more affected than others.

Findings: The findings of this thesis is that only the life sciences sector and the media and entertainment sector show a statistically significant change in revenue compared to a control group at the 5 percent level (although some sectors had few observations). By contrast, the control variables of total assets and auditor were significant at the 10 percent level, and leverage at the 1 percent level.

Keywords: accounting, IFRS 15, IAS 18, IAS 11, industries, expectation, Big 4

Sammanfattning

Författare: Joakim Karlsson Ejwertz och Ida Petersson

Handledare: Marita Blomkvist och Jan Marton

Titel: IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder - stämmer praktikers förväntningar angående branscher överens med utfallet?

Bakgrund och problemställning: Intäktsredovisningen har i många fall orsakat bekymmer och tidigare intäktsredovisningsstandarder har länge ansetts otillräckliga. Den nya standard som IASB tillsammans med FASB har släppt heter *IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder* och förväntas bidra bland annat med ökad jämförbarhet mellan redovisande enheter. Att byta standard medför att de redovisade intäkterna förändras, vilket praktiker såsom Big 4 har gjort uttalanden om. Förändringarna har väntats bli olika stora i olika branscher. Den här studien ämnade ta reda på om dessa förväntningar stämmer överens med utfallet.

Syfte: Syftet med studien är att undersöka hur de förväntningar som praktiker hade på intäktsredovisningen i olika branscher i och med införandet av IFRS 15, förhåller sig till de redovisade intäkterna i svenska företag.

Frågeställningar: Hur stor är förändringen i redovisade intäkter i olika branscher? Vilka förklaringar till förändringen kan finnas i de uttalanden som praktiker gör om branscher?

Metod: Vi tog reda på vilka branscher Big 4 trodde skulle påverkas mest av den nya standarden. Därefter delades företag in i olika branscher varpå en regression genomfördes med intäkter som beroende variabel och bransch samt kontrollvariablerna skuldsättningsgrad, totala tillgångar och revisor som oberoende variabler. Därefter söktes möjliga förklaringar till varför vissa branscher påverkades mer än andra.

Resultat: Resultatet visade att det endast var *life sciences*-branschen samt media- och underhållningsbranschen som jämfört med en kontrollgrupp kunde visa en statistiskt signifikant förändring i intäkter på 5-procentsnivån (dock hade vissa branscher få observationer). Däremot var kontrollvariablerna totala tillgångar och revisor signifikanta på 10-procentsnivån och skuldsättningsgrad på 1-procentsnivån.

Nyckelord: redovisning, IFRS 15, IAS 18, IAS 11, branscher, förväntning, Big 4

Förkortningar och förklaringar

Big 4	De fyra största revisionsbolagen, det vill säga Deloitte, EY, KMPG och PwC.
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standards Board
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
SEC	Securities and Exchange Commission
SIC	Standard Industry Codification

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Problemdiskussion	2
1.2. Syfte och frågeställningar	3
1.3. Disposition	3
2. Referensram	4
2.1. Redovisning	4
2.2. Införande av en redovisningsstandard	6
2.3. Intäktsredovisning	7
2.4. Tidigare intäktsstandarder	7
2.4.1. IAS 18 Intäkter	7
2.4.2. IAS 11 Entreprenadavtal	8
2.5. IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder	9
2.6. Om branscher	11
2.6.1. Om påverkan av IFRS 15 i branscher	12
3. Metod	17
3.1. Branschindelning	17
3.2. Urval av studieobjekt	20
3.3. Val av kontrollvariabler	22
3.4. Datainsamling	23
3.5. Regression	23
3.6. Studiens trovärdighet	25
3.6.1. Validitet	25
3.6.2. Reliabilitet	25
3.6.3. Generaliserbarhet	27
4. Resultat och analys	28
5. Slutsats	32
6. Diskussion	33

6.1. Förslag till fortsatt forskning.....	34
6.2. Bidrag.....	35
7. Källförteckning	36
7.1. Tabellförteckning	44

1. Inledning

I detta första kapitel redogörs för de problem som uppkommit i samband med intäktsredovisning samt förväntade förändringar när en ny redovisningsstandard för intäkter införs. Därefter kommer syfte och frågeställningar.

Året var 2001. Den världsomspännande energikoncernen Enron går från att vara ett av USA:s största och mest ansedda energiföretag till att dyka ner i konkursens avgrunder (Baker & Hayes, 2005). Enron är dock inte det enda fallet där intäktsredovisningen orsakat bekymmer. Amerikanska SEC, motsvarigheten till Finansinspektionen, utredde under denna tid ett antal andra bolag som också tillämpade tvivelaktig intäktsredovisning (se t.ex. SEC, 2001; 2002a; 2002b).

Det svenska företaget Prosolvias kraschade år 1998. Företaget kritiserades för sin bristande intäktsredovisning (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2016) och grundarna åtalades för grovt svindleri och grovt bokföringsbrott. Även Ericsson (Cervenka & Hedelius, 2016) och Eniro (Hellekant, 2014) är två kända svenska storföretag som på senare år fått media efter sig i samband med intäktsredovisning.

Ovan nämnda händelser visar på att intäktsredovisningen är viktig och kan orsaka problem. IASB (2014) menar att intäkter är mycket viktiga för användare av finansiella rapporter. Inte minst för att värdera företags prestation (Jones & Pagach, 2013). Den ökande komplexiteten i avtal är något som diskuterats länge. Hur ska redovisningen fånga den underliggande ekonomiska verkligheten i komplexa avtal? IASB påbörjade, tillsammans med sin amerikanska motsvarighet FASB, arbetet med att ta fram en ny redovisningsstandard för intäkter. IASB och FASB ansåg att riktlinjerna för intäktsredovisningen hade varit bristfälliga och projektet för att skapa en uppdaterad och harmoniserad ny standard för intäktsredovisning blev ett gemensamt sådant (IASB, 2014). Standarden trädde i kraft så sent som 2018 (ibid.).

1.1. Problemdiskussion

Den nya standarden heter *IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder* och för med sig ett nytt sätt att tänka kring redovisning av intäkter. Den ansågs enligt IASB kunna komma tillrätta med problem som de förra intäktsstandarderna besatt; de var inkompleta och svåra att förstå. Oklarheten angående vilken av de gamla intäktsstandarderna som skulle användas, ledde till att ett tydliggörande behövde ges ut (IFRIC 15). Många företag upprättade sina egna företagsinterna tolkningar av de äldre standarderna, vilket ledde till bristande jämförbarhet mellan IFRS-företag (IASB, 2014). Detta samtidigt som jämförbarhet är något som IASB vill att redovisningen ska besitta (IASB, 2018). Målet med IFRS 15 var bland annat att öka jämförbarheten i intäktsredovisningen och vara mer konsistent med övrig redovisning (Rutledge, Karim & Kim, 2016). De Franco, Kothari och Verdi (2011) diskuterar jämförbarhet och visar att ökad jämförbarhet leder till lägre kapitalkostnader för de redovisande företagen och att finansiella analytikers pricksäkerhet ökar i takt med ökande redovisningsmässig jämförbarhet mellan företag.

Förändringar i redovisningsstandarder får dock bieffekter. Förutom en förväntad omfattande omstrukturering vad gäller tankebanorna kring intäktsredovisning i vissa branscher (IASB, 2014) förväntas även intäkterna i resultaträkningen att påverkas. Projektledare i företag upplevde att lönsamhetsberäkningar förändrades när den förra intäktsstandarderna infördes, vilket medförde problem (Weaver & Woods, 2015). Dock kan dessa mildras om man vet vilka förändringar en ny standard för med sig. Många förlitar sig på sin revisors expertis (Ruyter & Wetzels, 1999).

Många praktiker har påtalat att den nya standarden kommer att påverka vissa branscher mer än andra. Telekombranschen (Deloitte, 2014h; EY 2016; IASB, 2014; KPMG, 2016b; PwC, 2017c) och mjukvarubranschen (EY, 2015b; IASB, 2014; PwC 2017h) är typexempel på branscher som utpekats. Då uppstår frågan: Är så fallet? Är vissa branscher mer utsatta för förändringen än andra? Detta har inte utretts i större utsträckning, i vart fall inte i en svensk kontext. Detta är högst troligt på grund av att standarden är ny. Att ta reda på hur införandet av IFRS 15 påverkar de redovisade

intäktsiffrorna i olika branscher, i förhållande till vad som är väntat, kan öka förståelsen hos användare av redovisning och underlätta beslutsfattande.

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur de förväntningar som praktiker hade på intäktsredovisningen i olika branscher i och med införandet av IFRS 15, förhåller sig till de redovisade intäkterna i svenska företag.

Utifrån syftet har följande frågeställningar formulerats:

Hur stor är förändringen i redovisade intäkter i olika branscher?

Vilka förklaringar till förändringen kan finnas i de uttalanden som praktiker gör om branscher?

1.3. Disposition

I kapitel två behandlas den teori och andra uttalanden som ligger till grund för studien. De tidigare och den nuvarande intäktsstandarderna diskuteras också

Det tredje kapitlet behandlar metodiken i uppsatsen. Där förklaras tillvägagångssättet för studien, gjorda val och studiens trovärdighet.

I kapitel fyra redogörs för de resultat som studien har visat. I kapitlet finns också analys av resultaten.

Det femte kapitlet innehåller diskussion, slutsatser, bidrag och förslag till fortsatt forskning.

2. Referensram

I referensramen finns tidigare forskning om redovisning i allmänhet och intäktsredovisning i synnerhet. En redogörelse finns för hur nya redovisningsstandarder införs. Tidigare och nuvarande standarder beskrivs och de uttalanden från praktiker som studien examinerar återges också.

2.1. Redovisning

Syftet med redovisning är att ge information till såväl företagsledare som externa intressenter. Informationen syftar till att hjälpa banker, investerare och andra aktörer att göra effektiva investeringar. Att minska informationsasymmetrin mellan företag och investerare leder till förbättrad resursfördelning och därmed ökad tillväxt i samhällsekonomin (Runesson, Samani & Marton, 2017). Generellt antas att detta leder till ökat välstånd för alla. Tydligast förklarar Akerlof (1970) detta i sin berömda artikel *The Market for "Lemons"*. Redovisningsstandarder ska hjälpa investerare att skilja på bra och dåliga investeringar genom att få alla att redovisa på samma sätt. När så är fallet leder det till ökad jämförbarhet mellan företag, vilket gör det enklare för investerare att se var deras medel gör störst nytta. Genom detta kan investerare och andra intressenter maximera sin avkastning.

IASB (2018), som är en av de ledande normgivarna på området, skriver i sin föreställningsram om de egenskaper de vill att redovisningen ska besitta för att vara användbar. En av de så kallade förstärkande kvalitativa egenskaperna är jämförbarhet, vilket innebär att liknande transaktioner redovisas lika och olika transaktioner redovisas olika. Införandet av IFRS som helhet har ansetts betyda mycket för jämförbarheten i många delar av världen (Cordazzo, 2013). För att illustrera värdet av jämförbarhet lyckas De Franco, Kothari och Verdi (2011) vidare påvisa ett positivt samband mellan ökad jämförbarhet i redovisning och finansiella analytikers pricksäkerhet. Ett av redovisningens syften är dessutom ökad transparens, vilket ska leda till lägre transaktionskostnader (Runesson, Samani & Marton, 2017). Barth, Konchitchki och

Landsman (2013) finner i stora drag att företag som är mer transparenta i sin redovisning åtnjuter lägre kapitalkostnader.

Houqe, van Zijl, Dunstan och Waresul Karim (2012) menar att redovisningsinformation är relevant om den kan användas för att göra antaganden om framtiden alternativt bekräfta tidigare gjorda antaganden. Att en diskussion pågår om huruvida mer strikta eller mer flexibla redovisningsstandarder är mest lämpliga, beror på den inneboende osäkerhet som redovisningen bär med sig. Mer strikta regler kan omöjligt vara optimala för alla situationer och företag (Liang & Zhang, 2006). Om däremot mer flexibla regler används finns det utrymme för att upprättarnas egna incitament färgar redovisningen (Dye & Verrecchia, 1995; Liang & Zhang, 2006). Ett exempel på detta är *earnings management* vilket innebär att bestämma när i tiden intäkter och kostnader ska tas upp i redovisningen, med syftet att få de finansiella nyckeltalen att se så bra ut som möjligt. Bergstresser och Philippon (2006) fann exempelvis att earnings management var mer förekommande i bolag där VD:ns kompensation var starkare knuten till bolagets aktiepris. Samtidigt finner Dye och Verrecchia (1995) att ett flexibelt redovisningssätt mäter prestation på ett bättre sätt och ger bättre avkastning i slutändan.

Redovisningens värde ligger också enligt Liang (2001) i att redovisningen är föremål för revision och därmed säkerställer den information som företagen publicerar; även den som inte revideras eftersom den måste vara konsistent med redovisningen för att vara trovärdig. Revision minskar risken för att redovisningen påverkas av upprättarens incitament. Aubert och Grudnitski (2012) poängterar att vilken revisor ett företag har kan ha betydelse för mängden earnings management som förekommer i företagets finansiella rapporter. Ahmed, Neel och Wang (2013) finner i sin studie att earnings management ökar när lagstadgade IFRS-standarder införs. Iatridis och Rouvolis (2010) fann vidare att samma sak inträffade när hela IFRS infördes i Grekland. I en sådan övergångsperiod ökar således revisionens betydelse.

Incitament påverkar informationskvaliteten i de finansiella rapporterna. Många av IASB:s standarder lämnar mycket upp till upprättare av finansiella rapporter att göra egna bedömningar. På grund av uppdaterade ideal om hur redovisningen ska se ut införs nya redovisningsstandarder.

2.2. Införande av en redovisningsstandard

Införande av nya standarder är något som görs med jämna mellanrum. IASB (2018) skriver i sin föreställningsram om sitt uppdrag; bland annat ska normgivaren ta fram regler som ger upphov till insyn, marknadseffektivitet och ansvarsskyldighet på den finansiella marknaden. Införandet av en ny standard är ett pågående arbete som tar lång tid. Projektet är indelat i ett antal olika faser, från initial idé till en grovskiss av den potentiella standarden, vidare till informationsdokument riktade till utomstående och slutligen en färdig standard (IASB, 2017). IASB (2017) lägger stor vikt vid att processen ska vara öppen för alla som vill delta och har därför många tillfällen för utomstående att kommentera och diskutera den potentiella standarden. IASB (2017) har också utsedda rådgivare som har till uppgift att ge återkoppling. När standarden väl är färdig ämnar IASB också stödja företagen i implementeringen (ibid.). Weaver och Woods (2015) menar att företagen stöter på problem såsom brist på utbildning, övning, stöd från ledningen och de resurser som krävs för att de anställda faktiskt ska kunna åstadkomma en förändring. De menar också att införandet kan begränsas av att företag "gör som de alltid har gjort". IASB (2017) utvärderar också standarden när den väl är implementerad för att se hur arbetet har fortlöpt. Det kallas *post-implementation review* där IASB utvärderar relevansen av de olika problem med införandet av standarden som uppenbarar sig efter den officiella införandetidpunkten, främst kopplat till oväntade kostnader och implementationsproblem (Ewert & Wagenhofer 2012).

Arbetet med att ta fram en ny standard kräver att normgivaren prioriterar de standarder som är i störst behov av förändring, vilket görs var femte år (IASB, 2017).

Enronskandalen som tidigare nämnts visade tydligt att intäktsredovisningen behövdes ses över.

2.3. Intäktsredovisning

Intäkter är en av de viktigare parametrarna inom redovisning (IASB, 2014; Wagenhofer, 2014) och behövs för att kunna mäta ett företags prestation (Jones & Pagach, 2013), ofta minst lika mycket som resultat (Chandra & Ro, 2008). En intäktsredovisares uppgift är att bestämma till vilket belopp intäkter ska redovisas, samt att bestämma när (Wagenhofer, 2014). Vad gäller tidpunkt måste ett ställningstagande göras: ska intäkten tas när den "arbetas fram", när den realiserar eller någon annan gång? (Liang, 2001) Man ska vara medveten om att dessa val spelar roll. Wagenhofer (2014) menar att om intäkter redovisas tidigt betyder det att informationen är relevant, men mindre säker. Han menar vidare att om intäkter redovisas senare betyder det att informationen är säkrare, men att informationsrelevansen avtar. Hur denna avvägning sker beror på ett antal kriterier som ska uppfyllas, som bestäms av den redovisningsstandard företaget följer. IASB:s föreställningsram från 2018 förespråkar det balansorienterade synsättet, vilket innebär att intäkter redovisas i samband med att förfoganderätten av tillgångar och skulder övergår till kund (IASB, 2018). Med andra ord redovisas transaktioner i samband med att tillgångar och skulder justeras på balansräkningen. Intäkterna beror således på hur tillgångarna värderas (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2016).

Intäkter anses vara jämnare över tid än till exempel kostnader. Investerare beräknas reagera mer på en oväntad förändring i intäkter än i kostnader (Ertimur, Livnat & Martikainen, 2003), och därmed blir intäkter enligt Chandra och Ro (2008) svårare att manipulera. Samtidigt finner Wagenhofer (2014) att intäktsredovisningen oftare än andra redovisningsmått är föremål för bedrägeri.

2.4. Tidigare intäktsstandarder

2.4.1. IAS 18 Intäkter

IAS 18 Intäkter är den äldre standard som nu ersatts av IFRS 15. IAS 18 hade en annan utgångspunkt för när en intäkt skulle tas upp och utgick från att intäkter skulle redovisas när de betydande risker och förmåner som är förknippade med ägandet av en vara

övergick till köparen (IAS 18). Standarden angav dock inte närmare när riskerna och förmånerna skulle anses övergå. En annan praktisk svaghet med IAS 18 var att standarden gav otillräcklig vägledning gällande kontrakt som försåg kunden med mer än en vara eller en tjänst. Det var oklart hur och när kontrakt skulle delas in i komponenter samt hur mycket av intäkterna som skulle härledas till respektive komponent (Epstein & Jermakowicz, 2008).

Detta ledde till att många företag skapade egna interna tolkningar av IAS 18. Vissa företag redovisade sina kontraktuella intäkter successivt och andra redovisade alla intäkter från ett kontrakt först när kontraktet var helt färdigt. Det orsakade stora problem i jämförbarheten av företagens intäcksredovisning. Mycket av kritiken i Prosolvialfallet handlade om hur Prosolvial handlede intäkter i de fall där kunder hade möjlighet att returnera varor (Marton, Lundqvist & Pettersson, 2016). Detta kan kopplas till den ovan beskrivna problematiken med att identifiera när riskerna och förmånerna med ett köp övergår till köparen. Riktlinjerna för att hantera avtal med garantier och andra delmoment behövde bli fler och tydligare. De problem som förekom i Prosolvialfallet var typexempel på vad IASB behövde komma åt med en ny standard.

2.4.2. IAS 11 Entreprenadavtal

IAS 11 Entreprenadavtal var den intäcksstandard som kompletterade IAS 18 och behandlade entreprenader. IAS 11 fungerade inte på samma sätt som IAS 18; i IAS 11 skulle det säljande företaget redovisa sina intäkter i takt med att kontraktet färdigställdes. Litet eller inget fokus låg på att de betydande riskerna och förmånerna med ägandet skulle överföras till köparen. I stället behandlades främst hur intäkter från långt löpande kontrakt skulle periodiseras över flera redovisningsperioder. IAS 11 var alltså inte konsistent med IAS 18. Principerna som användes för att bestämma när en intäkt skulle tas var inkonsekventa, vilket delvis kan förklara behovet av att byta standard.

Inom byggbranschen förekom ett annat problem. Deloitte (u.å.) diskuterar att det inte alltid var tydligt om ett avtal föll under reglerna i IAS 11 eller om IAS 18 skulle tillämpas. IAS 18 gjorde ingen uppdelning av olika typer av tjänsteuppdrag. Vid uppdrag till fast pris hänvisade IAS 18 i stället till IAS 11 och att intäkter skulle redovisas löpande (IAS 18). De företag som redovisade enligt IAS 18 tog alltså hela intäkten från ett kontrakt vid en tidpunkt till skillnad från dem som redovisade enligt IAS 11 vilket drabbade jämförbarheten i redovisningen. På grund av denna oklarhet skapades ett uttalande från IASB:s tolkningskommité, benämnt *IFRIC 15 Avtal om uppförande av fastighet*, som behandlar om en intäkt ska redovisas enligt IAS 11 eller IAS 18 samt när intäkter ska redovisas (IFRIC 15).

2.5. IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder är den nya intäktsstandard som IFRS-företag måste tillämpa från och med 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är dock tillåten (IFRS 15). Jämfört med IAS 11 och IAS 18 ger IFRS 15 tydligare och mer flexibla riktlinjer för hur intäktsredovisningen ska gå till. Den nya standarden bygger på en femstegsmodell som går ut på följande (IFRS 15):

Steg ett: Identifiera det kontrakt som en kundöverenskommelse bygger på. Bägge avtalsparter måste vara med på avtalet och det måste besitta en kommersiell substans.

Steg två: Identifiera samtliga prestationsåtaganden som innefattas av kontraktet. Det betyder alltså att det säljande företaget måste identifiera de varor och tjänster som enligt kontraktet säljs.

Steg tre: Fastställ det fullständiga transaktionspris (exklusive moms) som enligt kontraktet väntas tillfalla det säljande företaget.

Steg fyra: Fördela transaktionspriset på samtliga prestationsåtaganden baserat på värdet av dessa. Om företaget inte säljer vissa tjänster eller varor separat, men dessa ingår i ett paket, måste det säljande företaget bestämma värdet på dessa såsom om dessa såldes separat. Därefter ska det fullständiga priset för transaktionen fördelas på det självständiga värdet av de olika prestationsåtagandena.

Steg fem: Redovisa intäkterna i samband med att prestationsåtagandena uppfylls. I och med att IFRS 15 är en balansorienterad standard redovisas intäkterna när kontrollen överförs till kunden. I detta steg bestäms alltså främst när i tiden en intäkt ska redovisas.

I stora drag delar alltså standarden upp kundkontrakt i olika moment. Redovisarna tar sedan upp intäkter från ett kontrakt i takt med att prestationsåtagandena i kontraktet uppfylls. Värdet av varje prestationsåtagande värderas därför som en separat produkt, även om företaget inte erbjuder denna separat. Värderingen i steg tre och fyra kan orsaka problem för företag med kontrakt på löpande räkning eftersom det fullständiga transaktionspriset kan variera. Om indikationer visar att slutpriset blir högre än ursprungligen förväntat kan intäkter komma att tas upp tidigare än under IAS 18.

IFRS 15 ställer högre krav på upplysningar än föregående intäktsstandarder. Syftet med de utökade upplysningskraven är att minska informationsasymmetrin mellan producenter och användare av finansiella rapporter (Bleck & Liu, 2007). Falkman och Lundqvist (2016b) skriver att syftet med upplysningar är att användarna av den finansiella informationen ska förstå vilka de grundläggande intäkterna i verksamheten är, samt deras värde och vilka osäkerheter som kan kopplas till dessa.

IFRS 15 anses vara en principbaserad standard i motsats till IAS 18 vars riktlinjer var mer strikta. IASB:s nya föreställningsram är mer balansorienterad, vilket de även ville skulle gälla för den nya intäktsredovisningsstandard. Detta gör att möjligheterna till earnings management antagligen kommer att öka när IFRS 15 införs (Rutledge, Karim

och Kim, 2016). Mot detta kan ställas att IFRS 15 enligt Jones och Pagach (2013) förväntas leda till en mer konsistent intäktsredovisning. Rutledge, Karim och Kim (2016) menar också att intäktsredovisningen kommer att stämma bättre överens med övrig redovisningspraxis samt leda till bättre jämförbarhet mellan branscher.

2.6. Om branscher

Det har diskuterats att IFRS 15 kan komma att få olika stor påverkan på olika branscher. Trots att IASB (2014) har fått respons från telekom- och mjukvaruaktörer som tror att deras företag kommer att påverkas stort har inget av detta ännu hunnit fastslås i litteraturen. Dock finns ett antal studier som i andra sammanhang visar att branschspecifika skillnader kan föreligga. Iatridis och Dalla (2011) visar i sin studie att införande av IFRS som helhet i Grekland gav olika branscher olika påverkan i finansiella nyckeltal. Exempelvis såg lönsamheten i teknikbranschen ut att öka när IFRS infördes. Vidare visar Trewavas, Botica Redmayne och Laswad (2012) i en studie om den nya zeeländska allmänna sektorn att införandet av IFRS medförde olika stora effekter på en mängd redovisningsmått, däribland intäkter, beroende på vilken sorts enhet det rörde sig om. Exempelvis blev det olika effekt på enheter som tillhörde centralförvaltningen jämfört med lokala kontor.

I en studie om bedrägerier i tre olika branscher visade Beasley, Carcello, Hermanson och Lapidés (2000) att bedrägeriernas art skiljde sig åt i olika branscher. Till exempel var det vanligare med intäktsbedrägerier i teknikbranschen än det var i andra branscher. Också vid jämförelsen med företag som inte sysslade med bedrägerier var det skillnad mellan branscherna vad gäller styrning i företagen. Beasley et al (2000) råder revisorer att ta hänsyn till bransch när de utför sitt arbete. Detta kan vara särskilt viktigt då många i affärsvärlden förlitar sig på sin revisors omdöme (Ruyter & Wetzels, 1999).

Med tanke på vad som sagts ovan är det rimligt att företag som agerar som rådgivare gör diverse uttalanden om olika branscher. När en så stor händelse som byte av

intäktsredovisningsstandard inträffar, är det rimligt att vänta att förändringar av redovisningsnormer kan få olika påverkan i olika branscher.

2.6.1. Om påverkan av IFRS 15 i branscher

PwC (2014) menar att nästan alla redovisande enheter kommer att påverkas av införandet av IFRS 15 och frågan är också vilken effekt denna påverkan kommer att få på de redovisade intäkterna. Olika branscher förväntas dock påverkas olika mycket. Falkman och Lundqvist (2016a) skriver till exempel att telekom-, bygg- och IT-branscherna förväntas påverkas mycket av IFRS 15. Denna påverkan syns tydligast i företagens siffror, men även tillämpningen av standarden påverkas. Gemensamt för alla branscher är ökade krav på upplysningar (IFRS 15). Av IFRS 15 framgår att samtliga företag måste utföra analyser för att bedöma om standarden innebär några effekter (IFRS 15). Big 4 har identifierat elva branscher där IFRS 15 förväntas få en stor påverkan jämfört med föregående standarder. Generellt menas att små skillnader i underliggande ekonomisk verklighet kan ge stora skillnader inom redovisningen (se t.ex. Deloitte, 2014b; KPMG, 2014) då kriterierna för att redovisa intäkter skiljer sig i och med bytet av standard; i synnerhet vid vilken tidpunkt en intäkt ska redovisas (se t.ex. Deloitte, 2014b; 2014c).

En av de branscher som identifierats av praktiker och teoretiker är aerospace- och försvarsindustrin (Deloitte, 2014a; PwC, 2017b; Rutledge, Karim & Kim, 2016). Denna bransch anses utsatt på grund av de långa kontrakt som normalt sett ingås (Deloitte, 2014a; PwC, 2017b) samt att kontrakten är komplexa (PwC, 2017b).

Bilindustrin är en annan bransch som identifierats (Deloitte, 2014b; KPMG 2017c; Rutledge, Karim & Kim, 2016). De rörliga moment som förekommer i försäljningen kan påverka när intäkter redovisas, och för tillverkare av bildelar kan detta bero på hur varorna distribueras samt om arbete sker på löpande räkning (Deloitte, 2014b). KPMG (2017c) menar att vissa kostnader före ett kontrakts ingående kan påverka hur intäkter ska tas.

Byggbranschen förväntas också bli påverkad (EY 2016; Falkman & Lundqvist, 2016a; KPMG, 2014; 2017b; PwC, 2017e; Rutledge, Karim & Kim, 2016). EY (2016), KPMG (2014; 2017b) och PwC (2017e) menar att kontrakt i denna bransch innehåller faktorer som ofta ändras under arbetets gång, såsom pris och omfattning. PwC (2017e) menar vidare att kontrakten är av sådan natur att de lär delas upp på flera prestationsåtaganden enligt den nya standarden. De finner också att vissa kontrakt, som under IAS 18 behandlades separat, kan vidare komma att hanteras som ett enda kontrakt under IFRS 15. Enligt KPMG (2014) ändras kriterierna för hur redovisning på löpande räkning får ske och hur förlustkontrakt ska redovisas. EY (2016) och KPMG (2014; 2017b) menar vidare att kringkostnader kan komma att knytas till intäkterna och påverka vid vilken tidpunkt de ska redovisas och KPMG (2017b) samt PwC (2017e) fortsätter med att icke-monetära intäkter ska redovisas på ett annat sätt än tidigare. KPMG (2017b) påtalar också att när det kommer till husbyggnation kan avtal undantas från redovisning enligt standarden i de fall där myndigheter ger bidrag för husköp till medborgare, vilket i redovisningens värld påverkar vilka som ses som kunder. Vem som är kund spelar roll vid redovisningen av intäkter i och med att standarden bara täcker intäkter från avtal *med kunder*. Alla här uppräknade omständigheter lär alltså påverka hur och när intäkter redovisas i IFRS 15.

Gruvindustrin är nästa identifierade bransch (Deloitte, 2015; EY, 2016; PwC, 2015; Rutledge, Karim & Kim, 2016). Enligt EY (2014) förväntas visserligen inte de totala redovisade beloppen förändras betydligt, medan PwC (2015) menar att tidpunkten för redovisning av intäkter väntas påverkas i betydande omfattning. Detta då många gruvföretag kan behöva identifiera separata prestationsåtaganden som är kopplade till frakten av varorna. I vissa fall kommer en del av intäkterna tas upp när ägandet av gruvprodukterna överförts till kunden. Resterande del av intäkterna tas upp löpande, i takt med att säljaren uppfyller sina fraktrelaterade prestationsåtaganden. Detta är alltså annorlunda jämfört med föregående standard.

Vidare är konsumentvaror en identifierad bransch (Deloitte, 2014c; 2014f; EY, 2015a; 2016; Falkman & Lundqvist, 2016a; KPMG, 2017a; PwC, 2017d; Rutledge, Karim & Kim, 2016). En mängd faktorer beräknas påverka hur intäkter redovisas. Deloitte (2014f), EY (2016) och KPMG (2017a) poängterar att moment som är osäkra, såsom garantier och rabatter, måste tas hänsyn till vid redovisningen av intäkter. Vidare skriver EY (2016) och KPMG (2017a) att de immateriella rättigheter som är vanliga i branschen, såsom franchiserättigheter, kan komma att påverka intäktsredovisningen i denna bransch. Deloitte (2014f) menar också att tidsvärdet av pengar måste beaktas vid exempelvis transaktioner av *köp-nu-betala-sen*-karaktär som pågår under lång tid, samt att intäktsredovisningen förändras vad gäller *breakage*, det vill säga att en kund har rätt till något som denne inte utnyttjar. Slutligen skriver Deloitte (2014c; 2014f) att säljaren vid distansförsäljning måste avgöra när ägandet av de sålda varorna övergår till köparen. Detta beror på om frakten är ett eget potentiellt prestationsåtagande för säljaren. Vid ett sådant fall förändras tidpunkten då intäkterna tas upp.

Vad gäller *life sciences*-branschen lär också denna få stor påverkan i och med den nya standarden (Deloitte 2014d; PwC, 2017g; Rutledge, Karim & Kim, 2016). Deloitte (2014d), EY (2017) och PwC (2017g) berättar att de väntar sig att de rörliga moment som är typiska för branschen, som rabatter och bonusar, kommer att påverka hur intäktsredovisningen ser ut. Samma sak gäller det nya systemet med prestationsåtaganden, som beräknas påverka exempelvis vid uthyrning av immateriella rättigheter. Deloitte (2014d) påpekar komplexiteten i att många av branschens potentiella produkter aldrig når marknaden, vilket kan påverka hur intäkter ska redovisas och EY (2017) skriver att restriktioner från myndigheter när exempelvis mediciner får släppas kommer att påverka intäktsredovisningen. Deloitte (2014d) och PwC (2017g) menar vidare att branschens typiskt långa kontrakt kommer att påverka hur intäkter redovisas, och PwC (2017g) menar detsamma då relationer med aktörer som inte längre ses som kunder undantas i den nya standarden.

Media- och underhållningsbranschen förväntas få stor påverkan (Deloitte, 2014e; PwC, 2017f; Rutledge, Karim & Kim, 2016) när den nya standarden införs. Deloitte (2014e) och PwC (2017f) poängterar att rörliga aspekter såsom royalties är vanliga inom branschen och beräknas därför påverka intäktsposten väsentligt. De menar vidare att immateriella rättigheter kommer att redovisas annorlunda, framförallt när det gäller tidpunkt, samt att intäkter lär behöva ta stor hänsyn till icke-monetära transaktioner av byteskaraktär, och till det nya systemet med fördelning på olika prestationsåtaganden. PwC (2017f) nämner angående media- och underhållningsbranschen liksom för vissa övriga branscher att kundförhållanden kan komma att omklassificeras och därmed falla utanför standarden, vilket också beräknas påverka de redovisade intäkterna.

Mjukvarubranschen tillhör gruppen av ovan nämnda troligen påverkade branscher (EY, 2015b; PwC, 2017h) och är en av de branscher som förväntas påverkas mest (PwC, 2017h). Då intäktsredovisningen för immateriella rättigheter påverkas samt att rörliga kostnader såsom garantier kopplas till intäkterna lär intäktsredovisningen i mjukvarebranschen påverkas (EY, 2015b; PwC, 2017h). EY (2015b) påpekar också att företag med tanke på intäktsredovisning måste utvärdera om de faktiskt kommer att få betalt eftersom så inte alltid är fallet.

Olja och gas är en bransch som lär påverkas då den enligt EY (2016) och KPMG (2016a) har rörliga moment som väntas påverka intäktsredovisningen. De menar även att redovisningen kommer att påverkas då fördelning till olika prestationsåtaganden måste ske samt att avtal exkluderas på grund av att exempelvis motparten inte är att anse som kund. Vidare menar KPMG (2016a) att hänsyn måste tas till de komplexa avtal, de långa kontrakt och den breakage som förekommer i branschen. Detta särskilt under *take or pay*-kontrakt, det vill säga kontrakt där kunden antingen måste ta emot en förbestämmd mängd av något eller betala leverantören om så inte sker.

Teknikindustrin är nästa bransch där intäkterna förväntas påverkas (Deloitte, 2014g; PwC, 2017i; Rutledge, Karim & Kim, 2016). Deloitte (2014g) skriver att IFRS 15 skiljer

på olika typer av licensavtal. De avtal som gäller köp av immateriella rättigheter kommer att redovisas vid en specifik tidpunkt. Avtal som gäller uthyrning av immateriella rättigheter kommer dock att redovisas löpande över uthyrningsperioden. Om det verkar sannolikt att intäkter från kontrakt med rörliga kostnader kommer att förändras menar PwC (2017i) och Deloitte (2014g) att detta kommer att få en effekt på när i tiden intäkterna redovisas.

Slutligen är telekombranschen en troligt påverkad bransch (Deloitte, 2014h; EY, 2016; Falkman & Lundqvist, 2016a; KPMG, 2016b; PwC, 2017c; Rutledge, Karim & Kim, 2016). Deloitte (2014h) och KPMG (2016b) menar att intäkter kommer att redovisas tidigare i avtal där leverantören till exempel tillhandahåller både en mobiltelefon och kommunikationsmöjligheter. Detta beror på att den redovisade intäkten för mobiltelefonen inte längre begränsas av hur mycket pengar kunden betalar för den i början av kontraktet. I stället redovisas intäkten enligt mobiltelefonens separata försäljningsvärde, vilket innebär att mer intäkter kan tas upp vid kontraktets ingång enligt den nya standarden.

3. Metod

I metodkapitlet redogörs för uppsatsens tillvägagångssätt. En beskrivning finns angående hur branschindelningen har gått till samt val av studieobjekt och kontrollvariabler. Därefter redogörs för hur datainsamling har gått till samt hur regressionsmodellen ser ut. Vidare diskuteras studiens trovärdighet och brister.

I uppsatsen studeras hur intäkter förändras i olika branscher i och med införandet av IFRS 15 och förändringen jämförs med de förväntningar som funnits angående de olika branscherna. Ämnet valdes på grund av att IFRS 15 är högaktuell och har förväntats få stor påverkan på redovisningen, samt för att det är intressant att se hur verkligheten förhåller sig till de uttalanden som de stora revisionsbolagen i Big 4 har gjort då många förlitar sig på dessa aktörer.

Samma underliggande redovisningsdata jämförs, men redovisade enligt två olika standarder. Intäkterna finns å ena sidan redovisade enligt de förra standarderna i kvartalsrapporter från första kvartalet 2017, och å andra sidan omräknade till den nya standarden när de används som jämförelse till intäkter för första kvartalet 2018 (jämförelsetal). Att jämföra samma underliggande ekonomiska verklighet redovisade enligt olika standarder är likt det sätt som Chandra och Ro (2008) samt Iatridis och Dalla (2011) använde när de genomförde sina studier vilket minimerar risken för att övriga faktorer kan påverka studien negativt.

3.1. Branschindelning

Att identifiera vilka branscher som praktiker antar kommer att påverkas mycket av den nya intäktsstandardens är centralt i studien. Identifieringen gjordes på grundval av de uttalanden som Big 4 gett ut angående vilka branscher de tror kommer att få stor påverkan i och med den nya standarden. Big 4 valdes då dessa företag dels är världsomspännande företag som många litar till och vars råd många tar till sig, och dels för att de har kunder i vitt skilda länder och branscher, vilket innebär att Big 4 bör vara

en bra representation av praktikers uppfattning i frågan. De uttalanden som publicerats på Big 4:s hemsidor i samband med IFRS 15 togs i beaktande. Ur dessa uteslöts uttalanden om finansiella företag, exempelvis angående banker, försäkringsbolag, fastighetsbolag och investmentföretag. Detta dels på grund av att intäkter i finansiella företag inte anses jämförbara med andra företags intäkter (Chandra & Ro, 2008), och dels på grund av att några av dessa branscher är undantagna i IFRS 15 (IFRS 15 p. 5a; 5b). Finansiella företag uteslöts följaktligen ur urvalet, se avsnitt 3.2. *Val av studieobjekt.*

Därefter identifierades de branscher som åtminstone en av Big 4 ansett som sannolikt påverkad i stor utsträckning. Här delades branscher alltså in i en av två kategorier; (i) branscher som förväntas påverkas i stor utsträckning när den nya standarden införs, och (ii) resterande branscher. Uttalanden som visserligen gällde den nya standarden i relation till en viss bransch, men inte påstod att branschen skulle komma att få någon större påverkan, uteslöts således. Att vissa uttalanden var något äldre, det vill säga publicerats några år innan standarden infördes, var dock inte grund för uteslutning då de inte motsades av någon nyare publikation.

Efter detta identifierades vilka av branscherna som i huvudsak var samma bransch, men hade olika namn hos de olika företagen. Exempelvis sammanfattades *consumer goods*, *consumer markets* och *retail* under "Konsumentvarubranschen". Branscherna gavs en definition (se Tabell 1. *Branschförteckning*), där hänsyn togs dels till de olika uttalandena om branscherna, dels till den systematik och den terminologi som det amerikanska systemet för indelning av branscher använder. Systemet kallas SIC-systemet och är det system för indelning av branscher som används i studien. SIC-systemet är ett vedertaget system där varje specifik bransch har en unik fyrsiffrig kod. Systematiken är uttänkt så att dessa ingår i huvudgrupper och undergrupper. Exempelvis ingår kod "1094 Uran-, Radium- och Vanadinmalm" i grupp "109 Övrig Metallmalm", som i sin tur är del av "10 Metallgruvdrift". Anledningen till att SIC-systemet valdes var dels att det är omfattande och systematiskt i sin indelning, men också att databasen WRDS automatiskt kan dela in datan enligt detta system.

Efter detta gjordes en förteckning över SIC-koder varpå förteckningen systematiskt gick igenom, bransch för bransch, för att fördela dessa koder mellan de olika branscherna. Inga hinder förelåg för att en kod skulle kunna tillhöra flera branscher. Exempelvis ingår kod "737 Computer Programming, Data Processing, and other Computer Related Services" både i mjukvarubranschen och i teknikbranschen. De branscher som innehöll blandade moment och inte entydigt kunde tilldelas en bransch uteslöts. Oklarheter rörande branschtillhörighet löstes genom diskussion, med uttalandena från Big 4 i fokus. Nedan finns en förteckning över de elva branscher som identifierats, med tillhörande definition och SIC-kod/er.

Tabell 1. *Branschförteckning*

Bransch	Definition	SIC-koder
Aerospace- och försvarsindustrin	Utveckling och tillhandahållande av produkter till försvaret samt till flyg- och rymdindustrin.	372, 376, 45, 971
Bilindustrin	Försäljning till slutkund och tillverkning av motorfordon samt tillverkning av motorfordonsdelar.	301, 371, 372, 373, 551, 552, 555, 556, 557, 559
Byggbranschen	Tillhandahållande av byggnations- och projekteringstjänster.	15, 16, 17, 871
Gruvindustrin	Extraktion av naturligt förekommande mineraler.	10, 12, 14
Konsumentvarubranschen	Försäljning av varor till slutkund.	52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59

Life sciences-branschen	Utveckling och tillhandahållande av medicinska och biotekniska varor.	283, 382, 384, 385, 591
Media- och underhållnings-branschen	Tillverkning och distribution av media och underhållning.	27, 483, 484, 731, 78, 792
Mjukvaru-branschen	Tillhandahållande av programmeringstjänster och mjukvara.	737
Olje- och gasbranschen	Extraktion, produktion och distribution av olja och gas.	13, 291, 4612, 4613, 492
Teknik-branschen	Utveckling av tekniska produkter.	35, 36, 37, 38, 737, 8711, 8712, 8731, 8734
Telekom-branschen	Tillhandahållande av telekommunikationsmöjligheter.	366, 48

3.2. Urval av studieobjekt

Urvalet är gjort genom att data från samtliga svenska koncerner som tillämpar IFRS i sin redovisning, och som har intäktsinformation från första kvartalet 2017, laddats ner från databasen WRDS. Eftersom flertalet svenska koncerner som redovisar enligt IFRS är noterade på Stockholmsbörsen, där kvartalsrapportering är obligatorisk (Nasdaq, 2018), är detta urval fördelaktigt. Från dessa uteslöts ett antal företag.

För det första togs finansiella företag bort. Banker, försäkringsföretag eller företag som sysslar med kapitalförvaltning, har som tidigare nämnts intäkter som inte är jämförbara med andra företag (Chandra & Ro, 2008), samt att vissa av deras finansiella transaktioner är undantagna från IFRS 15 (IFRS 15 p. 5a; 5b). Dock togs inte företag bort som hade finansieringsverksamhet vid sidan av sin huvudsakliga verksamhet,

såsom av *köp-nu-betala-sen*-karaktär. Detta eftersom dessa företag inte huvudsakligen är finansiella till sin karaktär.

För det andra har de företag uteslutits som på grund av exempelvis avnotering eller konkurs inte har kvartalsrapporter tillgängliga för både 2017 års och 2018 års första kvartal. Detta då ingen jämförelse finns mellan intäkter redovisade enligt de båda standarderna. Av samma anledning har företag uteslutits som inte har släppt kvartalsrapporten senast den 10 maj 2018. Att ett sista datum för inhämtning har satts kan dock innebära att en viss sorts företag inte har hunnit släppa sina kvartalsrapporter. Det kan vara så att de företag som är hårdare bevakade av investerare, och därför tenderar att göra ett mer genomgående förändringsarbete, släpper sina kvartalsrapporter tidigare, vilket kan vinkla denna uppsats urval.

För det tredje har de företag som inte har kalenderår som räkenskapsår uteslutits eftersom de våren 2018 inte hunnit släppa några rapporter enligt den nya standarden; IFRS 15 ska tillämpas på räkenskapsår som börjar 1 januari 2018 och senare, så de kvartalsrapporter som kommer i fråga är alltså alltså alltjämt de från första kvartalet 2018 (PwC, 2017a). Detta val beräknas inte påverka studiens resultat väsentligt.

För det fjärde har enbart svenska företag undersökts. Att välja större länder med fler företag skulle ge ett större dataurval. Dock begränsas förmågan att tolka utländska rapporter av författarnas språkförståelse, vilket skulle begränsa urvalet på ett sätt som kan påverka resultatet på ett snedvridande sätt.

För det femte har dataurvalet även avgränsats enbart till företag som redovisar i SEK. Detta gjordes för att valutaomräkning skulle minska tillförlitligheten i de data som undersökts. Med tanke på att en inkludering av dessa företag endast skulle ge ett fåtal ytterligare observationer ansågs denna åtgärd vara rimlig.

Slutligen har de företag tagits bort som saknade essentiella uppgifter såsom identifieringskod, eget kapital eller tillgångar, vilka behövdes till studien. Visserligen skulle dessa i vissa fall kunna kompletteras och därmed öka urvalet men antagandet gjordes att detta val sannolikt inte skulle påverka urvalets neutralitet. Att inhämta dessa data direkt från företagens egna rapporter ansågs också minska tillförlitligheten och jämförbarheten företagen emellan eftersom så inte gjorts med övriga företag där data hämtats från databas.

3.3. Val av kontrollvariabler

Inför de regressionsanalyser som gjordes (se avsnitt 3.5. *Regression*) valdes kontrollvariabler angående revisor, totala tillgångar och skuldsättningsgrad ut. Vi ville kunna se vilken effekt det hade på intäktsiffran om företag anlidade en revisor som tillhör Big 4. Tesen är att Big 4 tenderar att vara striktare i sin rådgivning och revision och att de därför i högre grad än andra inte tillåter godtyckliga, inkomstökande redovisnings sätt i denna övergångsperiod, utan har en mer tydlig och definierad övergång (Aubert & Grudnitski, 2012), vilket kan påverka de redovisade intäktsiffrorna. En annan tes är att de företag som sätter vikt vid införandet av den nya standarden söker hjälp med detta och då vill ha hjälp från en trovärdig aktör med bred expertis; en beskrivning som stämmer väl in på Big 4-företagen.

Även storleken på företaget kan tänkas påverka hur företag väljer, eller har möjlighet, att tillämpa en ny standard som IFRS 15. Av den anledningen inkluderades även totala tillgångar som kontrollvariabel. Företag som är större, det vill säga har större balansomslutning, kan tänkas vara duktigare på att implementera nya redovisningsstandarder tidigt eftersom de generellt sett har mer resurser att lägga på implementeringsarbetet. Storlek kan därför tänkas få effekten att den procentuella förändringen i intäkter blir större. Denna kontrollvariabel används också av Ahmed, Neel & Wang (2013) som studerar vilka effekter införandet av IFRS har på redovisningskvalitet.

Liksom i Ahmed, Neel & Wangs (2013) studie har även skuldsättningsgrad valts som en kontrollvariabel. Företag med högre skuldsättningsgrad har mer incitament att tidigarelägga sina intäkter. Genom att periodisera på detta sätt kan företag med hög skuldsättningsgrad uppvisa bättre nyckeltal på kort sikt. Detta incitament kan få större spelrum i och med införandet av den nya intäktsstandarderna där större möjlighet till detta väntas (Rutledge, Karim & Kim, 2016).

3.4. Datainsamling

Från databasen WRDS hämtades en lista på de svenska, icke-finansiella företag som använder IFRS i sin redovisning och som har kalenderår som räkenskapsår. Information om intäkter för första kvartalet 2017 hämtades, liksom information om redovisningsvaluta, SIC-tillhörighet och ett identifieringsnummer unikt för varje företag. Härifrån hämtades också information om balansomslutning samt om skulder och eget kapital så att skuldsättningsgrad kunde räknas ut. Efter detta kompletterades den automatiskt genererade informationen med information om intäkter enligt IFRS 15 samt revisor. Företaget identifierades genom identifieringsnumret från databasen. Intäkterna hämtades från kvartalsrapporten för första kvartalet 2018 där samtliga företag (som hade kvartalsrapporter) hade jämförelsetal från första kvartalet 2017. Den rad i resultaträkningen som benämndes "försäljning", "intäkter", "net sales", "nettoomsättning", "rörelseintäkter", "summa intäkter" och liknande användes. Vidare hämtades information om bolagets revisor från bolagets hemsida, årsredovisning eller från allabolag.se.

3.5. Regression

För att kunna ta reda på hur de redovisade intäkterna påverkats, utfördes en statistisk undersökning, närmare bestämt en regression som jämför intäkter från första kvartalet 2017 redovisade enligt olika standarder. Regressionen jämför de branscher som praktiker identifierat som högpåverkade av den nya intäktsstandarderna med de branscher som inte anses tillhöra denna grupp. Måttet för detta var den procentuella förändring i intäkter som uppstått i och med den nya standarden; procentuell förändring, snarare än

absolut, gör stora företag jämförbara med mindre.

Vidare inkluderades kontrollvariablerna om bolaget hade en revisor från Big 4 eller inte, bolagsstorlek i termer av totala tillgångar samt skuldsättningsgrad, vilka tidigare nämnts. Istället för storlek och skuldsättningsgrad användes dock den naturliga logaritmen för dessa, då detta ledde till att variablerna blev normalfördelade samt att mindre företag blir jämförbara med större. Detta är i linje med Ahmed, Neel och Wang (2013) som gör på liknande sätt. Regressionen ser ut som följer:

$$\frac{I_{ny} - I_{\text{gammal}}}{I_{\text{gammal}}} = \beta_0 + \beta_1 \ln SKU + \beta_2 \ln TIL + \beta_3 REVIS + \beta_4 AEROS + \beta_5 BILIN + \beta_6 BYGGB + \beta_7 GRUVI + \beta_8 KONSU + \beta_9 LIVSV + \beta_{10} MEDIA + \beta_{11} MJUKV + \beta_{12} OLJAG + \beta_{13} TEKNI + \beta_{14} TELEK + \varepsilon$$

där

I_{ny} är intäkten redovisad enligt IFRS 15,

I_{gammal} är intäkten redovisad enligt IAS 11 alternativt IAS 18,

$\ln SKU$ är den naturliga logaritmen av skuldsättningsgraden,

$\ln TIL$ är den naturliga logaritmen av totala tillgångar,

REVIS är en dummy där 1 = företaget har en revisor från Big 4; annars = 0,

AEROS är en dummy där 1 = företaget tillhör aerospace- och försvarsindustrin; annars = 0,

BILIN är en dummy där 1 = företaget tillhör bilindustrin; annars = 0,

BYGGB är en dummy där 1 = företaget tillhör byggbranschen; annars = 0,

GRUVI är en dummy där 1 = företaget tillhör gruvindustrin; annars = 0,

KONSU är en dummy där 1 = företaget tillhör konsumentvarubranschen; annars = 0,

LIFES är en dummy där 1 = företaget tillhör life sciences-branschen; annars = 0,

MEDIA är en dummy där 1 = företaget tillhör media- och underhållningsbranschen; annars = 0,

MJUKV är en dummy där 1 = företaget tillhör mjukvarubranschen; annars = 0,

OLJAG är en dummy där 1 = företaget tillhör olje- och gasbranschen; annars = 0,

TEKNI är en dummy där 1 = företaget tillhör teknikbranschen; annars = 0, samt

TELEK är en dummy där 1 = företaget tillhör telekombranschen; annars = 0.

3.6. Studiens trovärdighet

3.6.1. Validitet

Validitet handlar om att säkerställa att det man studerar faktiskt är det man säger att man ska studera (Bryman & Bell, 2013). Då denna uppsats ämnar studera skillnaden i hur intäkter redovisas under föregående och förevarande standarder och de data som examineras i studien bygger på samma underliggande redovisningsdata men under olika standarder finner vi att risken är låg att de skillnader som kan ses beror på något annat än byte av redovisningsstandard. Det finns dock alltid en risk att en korrelation som verkar rimlig egentligen beror på en tredje faktor. För att minska denna risk har som nämnts tre kontrollvariabler valts ut till studien, som även dessa kan förklara förändringen i intäkter.

Valet av branscher har baserats på uttalanden och det finns en risk att uttalanden har missats. Dock har Big 4 på sina hemsidor en lista över de branscher som de förväntar sig bli påverkade, varav samtliga branscher har analyserats. Vidare finns risken att uttalanden har tolkats felaktigt. Dock fanns sällan tveksamheter angående hur ett uttalande skulle tolkas och vissa nyckelord, såsom "major impact" identifierades. En redogörelse för hur detta gick till finns i avsnitt 3.1. *Branschindelning*.

3.6.2. Reliabilitet

Reliabilitet behandlar huruvida de resultat som presenteras i studien faktiskt är att lita på (Bryman & Bell, 2013). En risk i denna studie är att förändring egentligen gjorts redan i tidigare redovisade intäkter trots att officiell övergång till IFRS 15 inte skett och att intäkterna redovisade enligt föregående standard alltså är färgade av den nya. Det kan också vara motsatt; att effekterna av IFRS 15 inte har börjat synas ännu och därmed att intäkterna redovisade enligt ny standard är färgade av de gamla standarderna. Företag kanske uppger att de redovisar enligt IFRS 15 (eftersom det från och med 1 januari 2018 krävs) men att de i praktiken inte har infört det ännu. Ovan nämnda risker kan visserligen vara fallet i vissa företags redovisade tal, men i denna uppsats kunde i

flertalet fall en förändring emellertid skönjas, vilket talar emot detta problem något. Dock går dessa aspekter inte helt att utläsa från de redovisade siffrorna eftersom brist på förändring i redovisningstalen också kan bero på att den nya standarden inte påverkar dessa i någon väsentlig utsträckning. Något som talar för det senare problemet är att IASB brukar vänta två år innan de utför sina post-implementation reviews (IASB, 2016). En sådan undersökning syftar till att utvärdera nya standarders införande, att kartlägga standarders problem, frågeställningar, oväntade extrakostnader och liknande. Tidpunkten beror på att företag ska få tid att implementera standarden i sina system och att utveckla sina arbetsrutiner, vilket alltså talar för att det kan vara för tidigt att uttala sig om förändring i intäkter.

För vissa observationer fanns uppenbara fel i intäkterna i de automatiskt inhämtade datan, vilket är negativt för uppsatsens reliabilitet. För att fånga upp uppenbara fel jämfördes de manuellt inhämtade jämförelsetalen (redovisade enligt IFRS 15) med de automatiskt inhämtade (redovisade enligt IAS 11 alternativt IAS 18). När en oskäligt stor skillnad förelåg kontrollerades dessa i företagens utgivna rapporter och korrigerades i förevarande fall. Trots att de fel som korrigerades var få reserverar vi oss för möjligheten att något fel kan ha förbisetts.

När data samlas in och justeras manuellt finns alltid en risk för mänskligt fel. Det mesta av datan har därför samlats in automatiskt från en databas. Att hämta data manuellt ansågs dock nödvändigt i denna uppsats eftersom det inte går att automatiskt hämta de jämförelsetal som uppsatsen krävde. Att få oskäligt stora skillnader fanns, när intäktstalen jämfördes med varandra minskar dock denna risk något, samt att de stora skillnader som fanns också kontrollerades.

Ännu en risk ligger i att den systematik som legat till grund för indelningen av branscher i uppsatsen inte skulle stämma överens med den som praktikerna baserar sin branschindelning på. I det fallet undersöker studien praktikers förväntningar på ett felaktigt sätt. Dock har de uttalanden som praktiker gett ut analyserats grundligt och

vägledning har också sökts i dessa när osäkerhet uppstått. Med tanke på att inga större problem uppkom vid indelandet av SIC-koder till branscher finner vi att denna risk är förhållandevis liten.

3.6.3. Generaliserbarhet

Generaliserbarhet behandlar huruvida de resultat som kan ses går att generalisera till en större grupp än den som studerats (Bryman & Bell, 2013). Då studien inte studerar finansiella företag bör ingen parallell kunna dras till dessa branscher. Vad gäller icke-finansiella branscher bör generalisering kunna göras även till företag som inte ingår i studiens urval. De bör ha liknande förutsättningar och kunna tilldelas de egenskaper som noterats i studien. Med tanke på att urvalet av IFRS-redovisande företag i Sverige är relativt stort av totalt antal företag i det slaget är möjligheten att kunna generalisera starkare.

En liknande studie bör även kunna göras inom andra europeiska länder och ge liknande resultat eftersom det bör vara så att IFRS appliceras på liknande vis. Huruvida studien går att applicera på amerikanska eller utomeuropeiska länder är dock osäkert, eftersom det kan vara så att standarden appliceras på ett annorlunda sätt.

4. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras de observationer som kunde göras angående vilken påverkan bransch har på de redovisade intäkterna. Vidare analyseras resultaten och uttalanden görs om vilka som är de viktigaste upptäckterna. Här förklaras även vad resultaten betyder och hur de bör tolkas.

I studien ingick elva branscher: aerospace- och försvarsindustrin, bilindustrin, byggbranschen, gruvindustrin, konsumentvarubranschen, life sciences-branschen, media- och underhållningsbranschen, mjukvarubranschen, olje- och gasbranschen, teknikbranschen och telekombranschen. Alla observationer som inte tillhörde dessa branscher samlades som *base case* för jämförelsen. Tesen var att det var de elva branscherna som, mer än *base case*-branscherna, skulle redovisa förändrade intäkter i och med införandet av den nya standarden IFRS 15. Nedan tabell visar studiens resultat.

Tabell 2. Regression

Antal observationer	171		
P > F	1,53 %		
R²	14,98 %		
Justerat R²	7,94 %		
Branscher	Koefficient	Standardavvikelse	p-värde
AEROS (n=2)	3,13 %	8,33 %	0,708
BILIN (n=6)	-0,28 %	5,05 %	0,956
BYGGB (n=9)	0,17 %	3,37 %	0,960

GRUVI (n=0)	N/A	N/A	N/A
KONSU (n=9)	-3,55 %	3,38 %	0,296
LIFES** (n=26)	-5,19 %	2,32 %	0,026
MEDIA** (n=6)	-8,35 %	4,19 %	0,048
MJUKV (n=22)	-0,36 %	2,71 %	0,895
OLJAG (n=1)	-4,60 %	9,61 %	0,633
TEKNI (n=68)	-0,002 %	1,86 %	0,999
TELEK (n=10)	-0,83 %	3,28 %	0,800
Base case- branscher (n=62)	-0,18 %	3,78 %	0,963
Kontrollvariabler	Koefficient	Standardavvikelse	p-värde
LnSKU*** (n=171)	2,59 %	0,85 %	0,003
LnTIL* (n=171)	-0,76 %	0,42 %	0,071
REVIS* (n=157)	5,61 %	2,89 %	0,054

*, **, *** Signifikant på 10-, 5- respektive 1-procentsnivån.

Antal observationer i studien blev 171 st fördelade på branscherna enligt tabellen. Av dessa 171 hade 157 observationer en Big 4-revisor. Modellen ger ett R^2 -värde på ca 15 procent medan det justerade R^2 -värdet endast är cirka åtta procent. Att sannolikheten för att hela modellen skulle vara resultat av en slump är så pass låg som 1,5 procent är gott då detta värde legitimerar åtminstone någon eller några av de variabler som ingår i modellen.

Det annorlunda sätt som IFRS 15 tillämpar för att redovisa intäkter antogs få olika stor påverkan i de olika branscherna. Regressionen kan endast visa en statistiskt signifikant påverkan på life sciences-branschen och media- och underhållningsbranschen. Detta resultat är signifikant på en 5-procentig nivå. Resultatet visar också att dessa två branscher är de som får störst påverkan av alla branscher; intäkterna minskar med cirka 5 % respektive 8 %.

Förklaringen till att det är dessa branscher som skiljer sig från övriga kan finnas i de egenskaper som de två branscherna besitter angående vad som förväntas kunna påverka intäkterna. De båda branscherna delar ett antal egenskaper som majoriteten av de andra branscherna inte gör; de beräknas påverkas av förändrat sätt att redovisa angående immateriella rättigheter, angående uppdelningen i flera prestationsåtaganden och angående den nya identifieringen av vem som är att anse som kund. Vidare anses båda dessa branscher påverkas av rörliga moment i intäktsredovisningen, men denna egenskap delas av de flesta branscher. Visserligen är det möjligt att denna aspekt påverkar life sciences- samt media- och underhållningsbranscherna mer än övriga branscher, men det kan likväl vara så att rörliga kontraktuella moment påverkar intäkterna i liknande utsträckning i samtliga branscher. Resultatet av studien kan inte styrka varken det ena eller det andra.

Att det bara är life sciences-branschen och media- och underhållningsbranschen som i denna studie signifikant skiljer sig från övriga branscher är anmärkningsvärt. Exempelvis mjukvarubranschen förväntades vara bland de störst påverkade sett till intäktsredovisningen, men denna och resterande åtta branscher visar i studien generellt mindre genomsnittlig påverkan, som alltså inte är signifikanta på 10-procentsnivån. Hänsyn bör dock tas till att datan inte innehöll någon observation ur gruvindustrin, varför inget uttalande kan göras om denna bransch. Att nio branscher inte kan visa en signifikant förändring i redovisade intäkter betyder att denna studie i de flesta fall inte kan styrka att det skulle finnas en betydande skillnad mellan branscher som praktiker tror kommer att påverkas mycket av den nya standarden gentemot branscher där denna

förväntan är låg. Det kan bero på att företag är ovilliga eller långsamma när det gäller att anpassa sig till något nytt (Weaver & Woods, 2015). Detta innebär att de branscher där ingen signifikant skillnad förelåg bör vara jämförbara med varandra, åtminstone till samma grad som enligt förra standarden.

Den variabel i modellen som har högst signifikans, på 1-procentsnivån, är skuldsättningsgrad. Sambandet mellan denna variabel och intäkterna är högre än någon annan variabel kan visa på, vilket betyder att oavsett vilken bransch ett företag tillhör, vilken revisor det har eller hur stora tillgångar det har, är sambandet mellan intäkter och skuldsättningsgrad större. Skuldsättningsgrad är alltså en bättre förklaring till de förändringar som ses i intäkter än övriga variabler. Detta samband kan vara inverterat, det vill säga att det är intäkterna som påverkar skuldsättningsgraden snarare än tvärtom. Detta då högre intäkter ger en ökad möjlighet för företag att lånefinansiera sin verksamhet, vilket i sin tur påverkar skuldsättningsgraden.

Resultatet visar att företag som utsett en Big 4-revisor ser en intäktsökning på omkring 5 %. Denna iakttagelse är signifikant på 10-procentsnivån. Förändringen i intäkter i samband med den nya standarden kan alltså delvis förklaras av valet av revisor, och i de flesta fall till väsentligt större del än vad det kan förklaras med branschtillhörighet. En orsak till att en skillnad kan finnas är att Big 4:s storlek, kompetens och vana gör att de lär ha mer kunskap om hur IFRS 15 ska implementeras. Att många förlitar sig på sin revisors expertis (Ruyter & Wetzels, 1999) kan göra att företag väljer en Big 4-revisor för att försäkra sig om att förändringen genomförs på ett riktigt sätt. Det kan också vara så att Big 4 ställer högre krav på sina kunder vad gäller att implementera nya redovisningsstandarder. Att storlek spelar roll, visserligen från bolagens sida, kan även kontrollvariabeln om tillgångar antyda då den är signifikant på 10-procentsnivån. Tillgångar har liten påverkan på redovisade intäkter (-0,7 %) men är alltså även den en bättre förklaring till förändring i intäkter än vad branschtillhörighet är i de flesta fall.

5. Slutsats

I slutsatsen sammanfattas de viktigaste resultaten. Här beskrivs vilka branscher som studien kunde visa hade en signifikant förändring, samt vilka egenskaper de branscherna delar.

Syftet med den här studien var att “undersöka hur de förväntningar som praktiker hade på intäcksredovisningen i olika branscher i och med införandet av IFRS 15, förhåller sig till de redovisade intäkterna i svenska företag.” Förväntningarna var att aerospace- och försvarsindustrin, bilindustrin, byggbranschen, gruvindustrin, konsumentvarubranschen, life sciences-branschen, media- och underhållningsbranschen, mjukvarubranschen, olje- och gasbranschen, teknikbranschen och telekombranschen var de branscher där intäkterna förväntades påverkas väsentligt i och med IFRS 15. Studien kunde endast visa en sådan förändring för life sciences-branschen och media- och underhållningsbranschen. Förändringar av redovisningssätt vad gäller rörliga moment, immateriella rättigheter, många prestationsåtaganden och definitionen av vem som är kund, är egenskaper som delas av de två branscherna.

6. Diskussion

I diskussionsdelen diskuteras studiens resultat såväl som det sätt på vilket studien genomfördes. Kapitlet innehåller också slutsatser, förslag till fortsatt forskning samt en beskrivning av studiens bidrag.

Att inte fler branscher än life sciences-branschen och media- och underhållningsbranschen kunde visa ett statistiskt signifikant resultat kan bero på att för få observationer fanns. Att exempelvis olje- och gasbranschen bara har en observation och aerospace- och försvarsindustrin två (och gruvindustrin ingen!), minskar möjligheten till detta drastiskt. Detta ses också i att de branscher som hade få observationer generellt hade högre standardavvikelser. Visserligen hade media- och underhållningsbranschen få observationer i sammanhanget medan teknikbranschen hade många och ändå inte kunde visa på signifikant förändring, men om fler observationer hade insamlats hade uttalanden kunnat göras om fler branscher.

Fler observationer hade kunnat insamlas om studien omfattat exempelvis nordiska företag och inte bara svenska; det lär exempelvis finnas fler olje- och gasföretag i Norge än vad det finns i Sverige. Vidare hade en studie med årsredovisningen 2018 som studieobjekt i stället för kvartalsrapporter utökat antalet observationer. Flera av de redovisande företagen producerade endast halv- och helårsrapporter vilket gjorde att flera potentiella rapporter försvann. Detta trots att Stockholmsbörsen, dit det absoluta flertalet företag i studien hör, har krav på kvartalsrapporter (Nasdaq, 2018). Eftersom inga årsredovisningar för 2018 i skrivande stund fanns att tillgå var kvartalsrapporterna för första kvartalet 2018 den bästa lösningen. Att studera årsredovisningen istället för kvartalsrapporter hade också gett företagen mer tid att implementera IFRS 15 i sina system och arbetsrutiner.

Studien kunde i många fall inte visa någon skillnad i intäkterna mellan det första kvartalet 2017 och jämförelsetalet. Weaver och Woods (2015) tankar om att företagen gör som de alltid gjort och att de är ovilliga eller långsamma på att anpassa sig till de

nya reglerna kan vara förklaringen här. Vidare kan det också vara så att de förändringar som iakttagits inte håller sig på längre sikt. Det innebär att det möjligtvis kan vara för tidigt att utföra denna typ av studie på en ny redovisningsstandard, som nämnts ovan. Praktikens tillämpning av den nya standarden kommer troligtvis att utvecklas och förändras under de första åren av den nya standarden. Detta styrks av att IASB brukar vänta två år med sina post-implementation reviews.

Enligt De Franco, Kothari och Verdi (2011) är jämförbarhet viktigt och leder till fördelar såsom lägre kapitalkostnader för företag, vilket också är redovisningens syfte (Marton, Samani & Runesson, 2017). Att life sciences-branschen samt media- och underhållningsbranschen kunde visa på en större förändring än övriga behöver inte betyda att de blir sämre jämförbara gentemot övriga branscher, utan jämförbarheten kanske är bättre nu än förut. IAS 18 och IAS 11 kan ha haft egenskaper som påverkat jämförbarheten mellan olika branscher negativt. Även om den nya standarden har större påverkan inom life sciences- samt media- och underhållningsbranscherna, kanske liknande transaktioner nu redovisas på ett mer jämförbart sätt. Om den nya standarden ger en bättre bild av den ekonomiska verkligheten och IASB och FASB lyckats lösa de problem som tidigare fanns, tål att diskuteras.

6.1. Förslag till fortsatt forskning

Att utöka studien till att omfatta fler länder skulle öka antalet observationer väsentligt och förmodligen ge ett mer tillförlitligt resultat där fler slutsatser kan dras. Detta skulle öka relevansen. I en sådan studie skulle statstillhörighet behöva vara en kontrollvariabel för att utesluta att skillnader beror på det.

Det finns en del begränsningar angående att göra en sådan här studie så tätt inpå utgivandet av en ny standard, och kanske skulle årsredovisningar vara bättre studieobjekt. En intressant studie skulle också kunna vara den som studerar liknande förhållanden som denna studie, men om några år så att lärandet inom företagen kan vara en faktor att ta hänsyn till.

En annan intressant fråga skulle vara att undersöka de antaganden som gjorts angående att det är exempelvis långa kontrakt eller kontrakt med rörliga moment som gör att intäkterna påverkas av den nya standarden. Företag inom samma bransch kan ha olika typer av avtal där IFRS 15 har olika grader av påverkan. Eftersom denna studie ämnar fastslå kvantitativa samband skulle den kompletteras av en studie som går på djupet med orsakerna till sambanden.

Vidare säger denna studie inget om huruvida den förändring som ändå ses är betydande såtillvida att den påverkar beslutsfattande hos användare av finansiella rapporter. Inte heller redogörs för om uttalanden från Big 4 påverkar de sätt på vilka företagen redovisar. Dessa aspekter skulle utgöra intressanta studiefrågor.

6.2. Bidrag

Studien bidrar med kunskap om hur den nya standarden IFRS 15 påverkar intäktsposten i olika branscher jämfört med det väntade utfallet.

7. Källförteckning

Ahmed, A.S., Neel, M. & Wang, D., 2013. Does Mandatory Adoption of IFRS Improve Accounting Quality? Preliminary Evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), ss.1344–1372. doi: 10.1111/j.1911-3846.2012.01193.x

Akerlof, G.A. 1970. The Market for "Lemons": Quality Uncertainty and the Market Mechanism. *The Quarterly Journal of Economics*, 84 (3), ss.488-500

Aubert, F. & Grudnitski, G., 2012. Analysts' estimates - What they could be telling us about the impact of IFRS on earnings manipulation in Europe. *Review of Accounting and Finance*, 11(1), ss. 53–72. doi: 10.1108/14757701211201821

Baker, C.R. & Hayes, R., 2005. The Enron fallout: Was Enron an accounting failure? *Managerial Finance*, 31 (9), ss. 5–28. doi: 10.1108/03074350510769839

Barth, M. E., Konchitchki, Y. & Landsman, W. R., 2013. Cost of capital and earnings transparency. *Journal of Accounting and Economics*, 55(2-3), ss.206–224.
doi: 10.1016/j.jacceco.2013.01.004

Beasley, M., Carcello, J., Hermanson, D. & Lapides, P., 2000. Fraudulent Financial Reporting: Consideration of Industry Traits and Corporate Governance Mechanisms. *Accounting Horizons*, 14(4), ss. 441–454.
doi: 10.2308/acch.2000.14.4.441

Bergstresser, D. & Philippon, T., 2006. CEO incentives and earnings management *Journal of financial economics*, 80 (3), ss. 511-529.
doi: 10.1016/j.jfineco.2004.10.011

Bleck, A. & Liu, X., 2007. Market Transparency and the Accounting Regime
Journal of accounting research, 45 (2), ss. 229-256.
doi: 10.1111/j.1475-679X.2007.00231.x

Bryman, A. & Bell, E., 2013. *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (2., [rev.] uppl.).
Stockholm: Liber

Cervenka, A. & Hedelius, P., 2016. Källor varnar: Ericssons bokföring är uppblåst.
Svenska Dagbladet, 17 juli. url: <https://www.svd.se/kallor-varnar-ericssons-bokforing-ar-uppblast> [hämtad 2018-03-09]

Chandra, U. & Ro, B., 2008. The role of revenue in firm valuation. *Accounting Horizons*,
22 (2), ss. 199–222. doi: 10.2308/acch.2008.22.2.199

Cordazzo, M., 2013. The impact of IFRS on net income and equity: evidence from Italian
listed companies. *Journal of Applied Accounting Research*, 14(1), ss. 54–73. doi:
10.1108/09675421311282540

De Franco, G., Kothari, S.P. & Verdi, R. S., 2011. The Benefits of Financial Statement
Comparability.(Report). *Journal of Accounting Research*, 49(4), ss. 895–931. doi:
10.1111/j.1475-679X.2011.00415.x

Deloitte, 2014a. *IFRS industry insights: Aerospace and defence sector*. New York:
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014b. *IFRS industry insights: Automotive sector*. New York: Deloitte Touche
Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014c. *IFRS industry insights: Consumer products sector*. New York: Deloitte
Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014d. *IFRS industry insights: Life sciences sector*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014e. *IFRS industry insights: Media sector*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014f. *IFRS industry insights: Retail, wholesale and distribution sector*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014g. *IFRS industry insights: Technology sector*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2014h. *IFRS industry insights: Telecommunications sector*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, 2015. *IFRS industry insights: Mining sector*. New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Deloitte, u.å. *IFRIC 15 Agreements for the construction of real estate*. London: New York: Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

url: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifric/ifric15> [hämtad 2018-05-18]

Dye, R. A. & Verrecchia, R. E., 1995. Discretion vs. uniformity: choices among GAAP. (generally accepted accounting principles)(includes appendix). *Accounting Review*, 70(3), ss. 389–415

Epstein, B. J. & Jermakowicz, E. K., 2008. *Wiley IFRS 2008: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Ertimur, Y., Livnat, J. & Martikainen, M., 2003. Differential Market Reactions to Revenue and Expense Surprises. *Review of Accounting Studies*, 8(2), ss. 185–211. doi: 0.1023/A:1024409311267

Ewert, R. & Wagenhofer, A., 2012. Using Academic Research for the Post-Implementation Review of Accounting Standards: A Note. *Abacus*, 48(2), ss. 278–291. doi: 10.1111/j.1467-6281.2012.00362.x

EY, 2014. *IFRS 15 - the new revenue standard - Impact on mining and metals entities*. London, EY, LLP

EY, 2015a. *The new revenue recognition standard - retail and consumer products*. London, EY, LLP

EY, 2015b. *The new revenue recognition standard - software and cloud services*. London: EY, LLP

EY, 2016. *Revenue from contracts with customers - A summary of IFRS 15 and its effects*. London: EY, LLP

EY, 2017. *Applying IFRS - How the new standard will affect life science entities*. London: EY, LLP

Falkman, P. & Lundqvist, P., 2016a. IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers - ny grund för intäktsredovisning. *Balans*, (2)

Falkman, P. & Lundqvist, P., 2016b. Implementering av IFRS 15 – utökade upplysningskrav. *Balans*, (3)

Hellekant, J., 2014. Källa: Eniro bokförde intäkter som inte fanns. *Svenska Dagbladet*, 5 september. url: <https://www.svd.se/kalla-eniro-bokforde-intakter-som-inte-fanns> [hämtad 2018-03-09]

Houqe, M. N., van Zijl, T., Dunstan, K. & Waresul Karim, A. K. M., 2012. The Effect of IFRS Adoption and Investor Protection of Earnings Quality Around the World. *The International Journal of Accounting*, 47. ss. 333-355.
doi: 10.1016/j.intacc.2012.07.003

IAS 18. *IAS 18 Intäkter*. London: International Accounting Standards Board

IASB, 2014. *Basis for conclusions on IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. London: International Accounting Standards Board

IASB, 2016. *Due Process Handbook*. London: International Accounting Standards Board

IASB, 2017. *How we set IFRS® Standards*. London: International Accounting Standards Board. url: <https://www.ifrs.org/about-us/how-we-set-standards/#maintenance> [hämtad 2018-05-15]

IASB, 2018. *Conceptual framework for financial reporting*. London: International Accounting Standards Board

Iatridis, G. & Dalla, K., 2011. The impact of IFRS implementation on Greek listed companies an industrial sector and stock market index analysis. *International journal of managerial finance : IJMF*, 7(3), ss. 284–303. doi: 10.1108/1743913111114447

Iatridis, G. & Rouvolis, S., 2010. The post-adoption effects of the implementation of International Financial Reporting Standards in Greece. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 19(1), ss. 55–65.

doi: 10.1016/j.intaccaudtax.2009.12.004

IFRIC 15. *IFRIC 15 Avtal om uppförande av fastighet*. London: International Accounting Standards Board

IFRS 15. *IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder*. London: International Accounting Standards Board

Jones, J. P. & Pagach, D., 2013. The next step for revenue recognition: examining the new principles-based five-step model. (accounting). *The CPA Journal*, 83(10), ss. 30–34

KPMG, 2014. *Impacts on the construction industry of the new revenue standard*. Amstelveen: KPMG

KPMG, 2016a. *Accounting for revenue is changing - What's the impact on oil and gas companies?* Amstelveen: KPMG

KPMG, 2016b. *Telcos - Implementing IFRS 15*. Amstelveen: KPMG. url: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2014/06/revenue-leaflet-telecommunication.html> [hämtad 2018-04-26]

KPMG, 2017a. *Accounting for revenue is changing - What's the impact on food, drink and consumer goods companies?* Amstelveen: KPMG

KPMG, 2017b. *Accounting for revenue is changing - What's the impact on housebuilders?* Amstelveen: KPMG

KPMG, 2017c. *IFRS 15 for automotive suppliers*. Amstelveen: KPMG. url: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2017/12/auto-suppliers-implementation-guidance-good-to-go-revenue-ifs15-150617.html> [hämtad 2018-04-26]

Liang, P. J., 2001. Recognition: An information content perspective. *Accounting Horizons*, 15(3), ss. 223–242

Liang, P.J. & Zhang, X.J., 2006. Accounting Treatment of Inherent versus Incentive Uncertainties and the Capital Structure of the Firm. *Journal of Accounting Research*, 44(1), ss. 145–176. doi: 10.1111/j.1475-679X.2006.00195.x

Marton, J., Lundqvist, P. & Pettersson, A. K., 2016. *IFRS - i teori och praktik* (4:e uppl.). Stockholm: Sanoma Utbildning AB

Nasdaq, 2018. *Regelverk för emittenter*. Stockholm: Nasdaq Stockholm AB

PwC, 2014. *Revenue from contracts with customers - The standard is final - A comprehensive look at the new revenue model*. London: Pwc, LLP

PwC, 2015. *Revenue from contracts with customers - Mining industry supplement*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017a. *IFRS 15 - upplysningar om övergången*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017b. *New revenue guidance - Implementation in the aerospace & defence sector*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017c. *New revenue guidance - Implementation in the communications industry*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017d. *New revenue guidance - Implementation in the consumer markets industry*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017e. *New revenue guidance - Implementation in the engineering and construction sector*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017f. *New revenue guidance - Implementation in entertainment and media*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017g. *New revenue guidance - Implementation in the pharmaceutical and life sciences sector*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017h. *New revenue guidance - Implementation in the software industry*. London: Pwc, LLP

PwC, 2017i. *New revenue guidance - Implementation in the technology sector*. London: Pwc, LLP

Runesson, E., Samani, N. & Marton, J., 2017. *Financial Accounting Theory - An Accounting Quality Approach*. [före tryckning]

Rutledge, R.W., Karim, K.E. & Kim, T., 2016. The FASB's and IASB's New Revenue Recognition Standard: What Will Be the Effects on Earnings Quality, Deferred Taxes, Management Compensation, and on Industry-Specific Reporting? *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 27(6), ss. 43–48. doi: 10.1002/jcaf.22188

Ruyter, K. D & Wetzels, M., 1999. Commitment in auditor-client relationships: antecedents and consequences. *Accounting, Organizations and Society*, 24(1), ss. 57–75. doi: 10.1016/S0361-3682(98)00008-7

SEC, 2001. *SEC Sues Former CEO, CFO, Other Top Former Officers of Sunbeam Corporation in Massive Financial Fraud*. Washington D.C.: Securities and Exchange Commission. url: <https://www.sec.gov/news/headlines/sunbeamfraud.htm> [hämtad 2018-04-13]

SEC, 2002a. *SEC Sues Former Executives and Other Employees of Anicom, Inc. for Financial Fraud*. Washington D.C.: Securities and Exchange Commission. url: <https://www.sec.gov/litigation/litreleases/lr17504.htm> [hämtad 2018-04-13]

SEC, 2002b. *Xerox Settles SEC Enforcement Action Charging Company With Fraud*. Washington D.C.: Securities and Exchange Commission. url: <https://www.sec.gov/news/headlines/xeroxsettles.htm> [hämtad 2018-04-13]

Trewavas, K., Botica Redmayne, N. & Laswad, F., 2012. The Impact of IFRS Adoption on Public Sector Financial Statements. *Australian Accounting Review*, 22(1), ss. 86–102. doi: 10.1111/j.1835-2561.2011.00160.x

Wagenhofer, A., 2014. The role of revenue recognition in performance reporting, *Accounting and Business Research*, 44:4, ss. 349-379. doi: 10.1080/00014788.2014.897867

Weaver, L. & Woods, M., 2015. *The challenges faced by reporting entities on their transition to international financial reporting standards: a qualitative study*. *Accounting in Europe*, ss. 1–25. doi: 10.1080/17449480.2015.1103376

7.1. Tabellförteckning

Tabell 1. *Branschförteckning*

Tabell 2. *Regression*